

“Ἐγὼ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 18' 6)

ZQH

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ωνευμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5' 63)

Ἔτος 107ον | Ἀπρίλιος 2017 | 4311

«ΑΝΑΣΤΑ Ο ΘΕΟΣ...»

Καρφωμένο πάνω στο Σταυρό αντικρίζοντάς Σε οί έχθροί Σου, Κύριε, νόμισαν ότι πέτυχαν ένα θρί-αμβο, ότι θα ἔσβηναν για πάντα τὸ ὄνομά Σου. Εἶχαν σχηματίσει τὴ βεβαιότητα ότι ὁ τάφος θα ἔθετε ὀριστικά τέρμα στὸ θεϊκό Σου ἔργο. Ὁ λίθος τοῦ μνήματος θα ἔξαφάνιζε για πάντα τὴν ἅγια μορφή Σου. Τὸ πάθος δημιουργεῖ τύφλωση καὶ ὁ σκοτισμὸς τῆς φαρισαϊκῆς ὑποκρισίας **«τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν»**, για νὰ μὴν ἀκούσουν τὴ φωνὴ τοῦ Πνεύματος, τὴν ἰαχὴ τῶν ἀγγέλων, τὸ σάλπισμα τοῦ οὐρανοῦ, τὴ θριαμβευτικὴ διακήρυξη τῶν προφητῶν: **«Ἀνάστα, ὁ Θεός, κρῖνον τὴν γῆν, ὅτι σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν»** (Ψαλμὸς πα' (81) 8).

Καὶ Σὺ, Κύριε, ὁ παντοδύναμος Θεός, κατανίκη-σες τὴ δύναμη τοῦ θανάτου, συνέτριψες τὰ δεσμὰ καὶ τὶς σιδερένιες πύλες τοῦ Ἄδν. Κατέλυσες τὸ σκοτεινὸ βασίλειο τοῦ Διαβόλου καὶ πανένδοξος θριαμβευτὴς ἀναστήθηκες ἀπὸ τὴ χώρα τοῦ θανάτου. Οἱ σφραγίδες τοῦ τάφου ἦταν ἀνίκανες νὰ κρατήσουν κλεισμένο Σὲ τὸν Ἀρχηγὸ τῆς ζωῆς. Μάταια ἡ κουστωδιά τῶν στρατι-ωτῶν φρουροῦσε τὸ μνημεῖο. Σὺ εἶχες διακηρύξει **«ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἄδου»** (Ἀποκάλ. α' 18). Καὶ τότε **«συνέσεισας τὴν γῆν καὶ συνετάραξας αὐτήν»** καὶ **«ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας... ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου ἐσεισθήσαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί»** (Ψαλμ. νθ' 4, Ματθ. κη' 2,4).

Ἀναστήθηκες πανένδοξος θριαμβευτὴς καὶ διακή-ρυξες πρὸς ὅλους: **«Ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος καὶ ὁ ζῶν καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων»** (Ἀποκάλ. α' 17—18). Σὺ, Κύριε, πού με τὸν παντοδύναμό Σου λόγο ἀνέ-στησες νεκρούς, μπροστὰ στὰ κατάπληκτα βλέμματα τῶν ἀνθρώπων, ἀναστήθηκες ὡς παντοδύναμος καὶ αἰώνιος ἐξουσιαστής, κυβερνήτης καὶ κριτὴς ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Γι' αὐτὸ καὶ ὅταν τὴν ἐπίσημη ἐκείνη ἡμέρα τῆς Ἀνάστασης παρουσιάστηκες στοὺς πλημ-μυρισμένους ἀπὸ κατάπληξη καὶ ἀπερίγραπτη χαρὰ μαθητῆς Σου, τοὺς ἀνήγγειλες ὅτι **«ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς»** (Ματθ. κη' 18). Τὴν ἀπόλυτη ἐξουσία, Κύριε, προαιωνίως τὴν εἶχες καὶ τὴν ἔχεις, ὡς παντοδύναμος Θεός, ἐπάνω σὲ ὅλη τὴν ὀρατὴ καὶ ἀόρατη δημιουργία. Ἀλλὰ τώρα πού καὶ ὡς τέλειος ἀνθρώπος τήρησες κατὰ πάντα τὸ θεῖο θέλημα, ἔφερες σὲ πέρασ τὸ τρισμέγιστο λυτρωτικὸ ἔργο καὶ

εὐαρέστησες ἀπόλυτα στὸν Θεὸ Πατέρα, πῆρες αὐτὴ τὴν ἐξουσία πού κανένα ἄλλο ὄν δὲν πῆρε ποτέ.

Μιὰ ἔκφραση τῆς ἐξουσίας Σου αὐτῆς εἶναι τὸ δι-καίωμα νὰ κρίνεις τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ ἀποδίδεις σ' αὐτοὺς κατὰ τὰ ἔργα τους. Στους δικαίους τὴ μα-καριότητα τῆς βασιλείας Σου, στους ἀμετανοήτους ἀμαρτωλοὺς τὴν αἰώνια καταδίκη. Αὐτὸ τὸ δικαίωμα προεῖδε ὁ Ψαλμωδὸς καὶ ἀναφώνησε: **«Ἀνάστα, ὁ Θεός, κρῖνον τὴν γῆν»**. Αὐτὸ τὸ δικαίωμα προανήγ-γειλες Σὺ ὁ ἴδιος, ὅταν ἔλεγες στοὺς μαθητῆς Σου, ὅτι **«ὁ Πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ Υἱῷ»** καὶ ὅτι **«ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν»** (Ἰωάν. ε' 22, 27). Καὶ ἔτσι

Σὺ, Κύριε, ὄχι μό-νον ὡς παντογνώ-στης Θεός, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄνθρωπος, πού ἔχεις λάβει πείρα τῆς ἀνθρώπι-νης φύσης, ἐπῆρες μαζί με τὴ δόξα τῆς Ἀνάστασης καὶ τὴ βασιλικὴ ἐξουσία. Τὸ προνόμιο, δη-λαδὴ, νὰ κρίνεις ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος, ἀπὸ τὸν Ἄδὰμ ἕως τὴ συντέλεια τῶν αἰώνων.

Ἀλλὰ ὁ θεόπνευστος Ψαλμωδὸς προανήγγειλε ἀκό-μη ὅτι **«σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνε-σιν»**, ὅτι ὅλα τὰ ἔθνη θὰ ἀνίκουν σὲ Σένα, ὡς δική Σου κληρονομία θὰ τὰ ἐντάξεις στὴν ἔνδοξη βασιλεία Σου. Καὶ παρὰ τὴ φονικὴ μανία τῶν ἐχθρῶν Σου, ὕστερα ἀπὸ τὴ λυτρωτικὴ γιὰ μᾶς θυσία Σου, θὰ ἀκολουθήσει ἡ ὀλόλαμπρη καὶ χαρμόσυνη γιὰ τοὺς λαοὺς τῆς γῆς βασιλεία Σου. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας Σου διακηρύττει ὅτι **«θὰ θέσῃ κάτω ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη βασιλικὴ κυριαρχία Σου ὅλους τοὺς λαοὺς ὡς τὰ πέρατα τῆς γῆς»**. (Ψαλμ. β' 8).

Κύριε, στεκόμαστε με δέος μπροστὰ στὴν Ἀνάστασή Σου. Αἰσθανόμαστε τὴν καρδιά μας νὰ πλημμυρίζει ἀπὸ εὐγνωμοσύνη, ἀλλὰ καὶ ἀνέκφραστη χαρὰ πρὸς Ἐσένα τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴ μας. Καὶ σὲ ἱκετεύουμε νὰ μᾶς ἐντάξεις στὴ μακαριότητα τῆς βασιλείας Σου.

Ἡ Ἀνάστασή Σου ἄς γίνεῖ καὶ δική μας ἀνάσταση.

Κύριε, κατανίκησες τὴ δύναμη τοῦ θανάτου, συνέτριψες τὰ δεσμὰ καὶ τὶς σιδερένιες πύλες τοῦ Ἄδν. Κατέλυσες τὸ σκοτεινὸ βασίλειο τοῦ Διαβόλου καὶ πανένδοξος θριαμβευτὴς ἀναστήθηκες ἀπὸ τὴ χώρα τοῦ θανάτου.

«Ἐλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν»

Οί ἐξωτερικὲς ἐκδηλώσεις λατρείας χωρὶς τὸ ἀνάλογο ἐσωτερικὸ ἀντίκρυσμα σὲ τίποτε δὲν ὠφελοῦν. Αὐτὸ μᾶς δείχνει καθαρὰ ἢ παραβολὴ τοῦ Τελῶνη καὶ Φαρισαίου. Τί μᾶς λέει;

Γιατί ἡ προσευχὴ τοῦ Φαρισαίου δὲν ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τὸν Θεό; Τί τῆς ἔλειπε; Γιατί ὁ «δίκαιος» Φαρισαῖος δὲν δικαιώθηκε ἀλλὰ καταδικάστηκε ἀπὸ τὸν Θεό; Ποιὸ ἦταν τὸ λάθος του; Ἀσφαλῶς τὸ λάθος του δὲν ἦταν ἡ προσευχή, ἀλλὰ ἡ λανθασμένη προσευχή. Ἐλειπαν οἱ προϋποθέσεις ποὺ κάνουν δεκτὴ τὴν προσευχή.

Ἐδῶ ὁ Κύριος ρίχνει τὸ κέντρο τοῦ βάρους. Δὲν ἀρκεῖ ἡ στάση τῆς προσευχῆς. Χρειάζεται ἡ στάση τῆς ψυχῆς, ἡ ἐσωτερικὴ τῆς διάθεσις. Δὲν ἀρκεῖ νὰ γονατίζει τὸ σῶμα. Πρέπει νὰ γονατίζει καὶ ἡ ψυχὴ μὲ φρόνημα ταπεινὸ μπροστὰ στὸν Κύριο τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Δὲν φθάνει νὰ ὑψώνονται τὰ χέρια σὲ ἰκεσία. Χρειάζεται πρῶτα νὰ ἀνυψώνεται ἡ καρδιὰ καὶ τὰ χέρια νὰ εἶναι καθαρὰ, χέρια ἀγνότητος, ἀγάπης καὶ καλοσύνης.

Χωρὶς αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις ἡ προσευχὴ ἢ ἡ λατρεία ὄχι μόνον δὲν εἰσακούεται, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἀφορμὴ καταδίκης. Καὶ ἡ πρώτη βασικὴ προϋπόθεσις εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ συμπάθεια, ἡ εὐσπλαχνία. Ἡ εὐσπλαχνία, ποὺ τροφοδοτεῖται ἀπὸ τὸ ταπεινὸ φρόνημα. Ὅ,τι ἀκριβῶς ἔλειπε ἀπὸ τὸν Φαρισαῖο.

* * *

Ὁ Φαρισαῖος νομίζει πῶς μπορεῖ νὰ πλησιάσει τὸν Θεό, χωρὶς νὰ πλησιάσει τοὺς ἀνθρώπους. Κάνει τὸ τραγικὸ λάθος νὰ φρονεῖ, πῶς μπορεῖ νὰ ἀδιαφορεῖ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ συγχρόνως νὰ λατρεύει τὸν Θεό. Ὁ Φαρισαῖος κοίταζε περιφρονητικὰ τοὺς ἀνθρώπους, χωριζόταν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ δὲν καταλάβαινε πῶς ὅποιος ἐγωιστικὰ χωρίζεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, χωρίζεται καὶ ἀπὸ τὸν Θεό. Ὅποιος περιφρονεῖ τοὺς ἀνθρώπους, περιφρονεῖ καὶ τὸν Θεό, γιατί οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἔμπυκτες εἰκόνες του, πλάσματά του.

Πῶς εἶναι δυνατὸν ὁ Θεὸς νὰ κάνει δεκτὴ μιὰ προσευχὴ γεμάτη ἀλαζονεία καὶ αὐτοθαυμασμὸ καὶ περιφρόνησις ὅλων τῶν ἄλλων; Μποροῦσε ποτὲ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης, ποὺ διακηρύττει «**ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν**», νὰ δεχθεῖ προσευχὲς χωρὶς εὐσπλαχνία καὶ ἔλεος; Ἡ προσευχὴ γιὰ τὸν Θεὸ δὲν εἶναι ὑπόθεσις χειλέων, εἶναι ὑπόθεσις καρδιᾶς, καρδιᾶς ταπεινῆς, γεμάτης ἀγάπης.

Ἀλλὰ ἡ ἀληθινὴ λατρεία ἔχει καὶ ἓνα δεύτερο στοιχεῖο: Ἀπαιτεῖ τὴν ἐνοποίηση ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἐνώνει τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ προσευχὴ τοὺς κάνει νὰ αἰσθάνονται πῶς εἶναι παιδιὰ τοῦ ἴδιου Πατέρα, τοῦ Θεοῦ. Χωρὶς αὐτὴ τὴν προϋπόθεσις καμιά προσευχὴ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ δεκτὴ ἀπὸ τὸν Θεό.

Ὁ Φαρισαῖος ὁμῶς φρονεῖ, πῶς δὲν εἶναι «**ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων**». Δὲν εἶναι σὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Αὐτὸς ξεχωρίζει. Εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους. Ἀνήκει σὲ ἄλλη τάξη ὑψηλή, ποὺ οἱ ἄλλοι δὲν μποροῦν οὔτε νὰ τὴν πλησιάσουν. Αὐτὴ εἶναι ἡ δευτέρη βασικὴ τοῦ ἔλλειψι, ποὺ τὸν ἀποκλείει ἀπὸ τὴν ἀληθινὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ.

Ἡ χωριστικὴ αὐτὴ νοοτροπία τοῦ Φαρισαίου εἶναι καὶ ἡ καταδίκη του. Ὁ φαρισαϊσμός δὲν εἶναι μονάχα ἀλαζονικός. Εἶναι καὶ ἀπάνθρωπος καὶ ἀντικοινωνικός. Χωρίζει τοὺς ἀνθρώπους. Τοὺς ταξινομεῖ σὲ κατηγορίες. Δημιουργεῖ τὶς φυλετικὲς διαφορὲς καὶ τὶς ταξικὲς διακρίσεις. Καὶ ὕστερα ἀφοῦ δὲν εἶναι σὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, τοὺς περιφρονεῖ καὶ τοὺς ἐξουθενώνει. Νὰ ἐπωφεληθεῖ ἀπὸ τὴν παρουσία τους; Μὰ δὲν ἔχουν τίποτε νὰ τοῦ προσφέρουν.

Ἔτσι ὁ Φαρισαῖος καταντᾷ ἐπικίνδυνο ἀντικοινωνικὸ στοιχεῖο. Γίνεται ἀποκρουστικὸς στὸν Θεὸ τῆς ἀγάπης, ποὺ ἔγινε ἄνθρωπος γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς συναναστράφηκε, τοὺς ἀγάπησε καὶ θυσιάστηκε γι' αὐτούς. Καὶ ἐνῶ νομίζει πῶς ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ νὰ πλησιάσει τὸν Θεό, στὴν οὐσία ἀπομακρύνεται καὶ ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

* * *

Τὸ τρίτο μεγάλο λάθος τοῦ Φαρισαίου εἶναι, ὅτι «**πέποιθεν ἐφ' ἑαυτῷ**» καὶ ὄχι ἐπὶ τῷ Θεῷ. Στηρίζεται στὸν ἑαυτό του, στὶς ἀρετὲς του καὶ ὄχι στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ προσεύχεται στὸν ἑαυτό του, ὄχι στὸν Θεό. Προσεύχεται στὸ θεοποιημένο εἶδωλό του. «**Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν προσπύχεται**». «*Πρὸς ἑαυτὸν προσπύχεται, οὐκὶ πρὸς τὸν Θεόν*» ὑπογραμμίζει καὶ ὁ Μ. Βασίλειος.

Ὁ Φαρισαῖος δὲν προσέρχεται στὸ θρόνο τῆς χάριτος ταπεινά, μὲ συναίσθησις τῆς ἀμαρτωλότητάς του, γιὰ νὰ ζητήσῃ τὴ θεία εὐσπλαχνία. Σκαρφλώνει μὲ ἀναίδεια στὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ προβάλλῃ τὸ ἀρρωστημένο ἐγὼ του. Ἡ εὐχαριστία του δὲν εἶναι εἰλικρινής. Ὁ ἔπαινος δὲν ἀπευθύνεται στὸν Θεό, ἀπευθύνεται στὸν ἑαυτό του. Τί λέει: «**Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι**». Γιατί εὐχαριστεῖ; Γιὰ τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ; Γιὰ τὴν ἀγάπην Του; Γιὰ τίποτε ἀπὸ αὐτά. Εὐχαριστεῖ, γιατί αὐτὸς δὲν εἶναι «**ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων**».

Ἀλλὰ μιὰ προσευχὴ, ποὺ ξεκινᾷ ἀπὸ τὸ ἐγὼ, ἀπευθύνεται στὸ θεοποιημένο ἐγὼ καὶ ἐπιστρέφει πάλι στὸ ἐγὼ, δὲν εἶναι προσευχὴ. Εἶναι ἐμπαιγμὸς καὶ καταδίκη. Γιατί ὁ Θεὸς «**ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται**» καὶ μόνον στοὺς ταπεινοὺς δίνει πλοῦσια τὴν χάριν Του.

Ἡ Ἀνάσταση πηγὴ χαρᾶς

Ἡ χαρὰ ποὺ προσφέρει ὁ Χριστὸς ἀποτελεῖ βασικὸ στοιχεῖο στὴ ζωὴ κάθε ἀληθινοῦ πιστοῦ. Ἡ αὐθεντικὴ χριστιανικὴ ζωὴ ἀποπνέει τὸ ἄρωμα τῆς χαρᾶς. Κάθε γνήσιο κείμενο χριστιανικῆς σκέψης φέρνει τὴ σφραγίδα τῆς χαρούμενης θεώρησης καὶ ἀντιμετώπισης τῆς ζωῆς. Ἰδιαίτερα οἱ Ἀπόστολοι ποὺ ἄκουσαν, εἶδαν καὶ ἔζησαν τὸ θαῦμα τῆς ἐπίγειας ζωῆς τοῦ Κυρίου, δὲν ἔπαυσαν νὰ διακηρύττουν τὴ χαρὰ τους. **«Ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη»** (Α΄ Ἰωάν. α΄ 4) ὑπενθύμιζε ὁ μαθητὴς τῆς ἀγάπης. Καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος παρουσιάζει μιὰ νέα τοποθέτηση τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν θλίψεων τῶν Χριστιανῶν, πρωτόγνωρη γιὰ τὴν ἐποχὴ του: **«Ἀγαπτοί... καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλιώμενοι»** (Α΄ Πέτρ. δ΄ 13).

Ἀλλὰ ἐκεῖνος ποὺ εἶναι ἀνυπερβλπτος σὲ βιώματα καὶ διακηρύξεις χαρᾶς εἶναι ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Δὲν συνέθεσε μόνο τὸν ἀνυπερβλπτο ὕμνο τῆς ἀγάπης. Ὁ ἴδιος εἶχε συνεχῶς στὰ χεῖλη καὶ στὴν ψυχὴ του καὶ τὸν ὕμνο τῆς χαρᾶς: **«Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ χαίρετε»** (Φιλιπ. δ΄ 4). Καὶ στοὺς Κορινθίους ἀπνύθυνε τὸ ἀσύλληπτο γιὰ τὴν ἀνθρώπινη σκέψη: **«Ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν»** Ὑπερεκχειλίζουμε ἀπὸ χαρὰ, ὥστε νὰ ὑπερκαλύπτουμε μὲ αὐτὴ κάθε θλίψη καὶ δοκιμασία. Καὶ τὸ μυστικὸ τῆς χριστιανικῆς ψυχῆς: **«Ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες»** (Β΄ Κορινθ. ζ΄ 4, στ΄ 10).

Καὶ εἶναι τόσο φυσικὸ γιὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο, τὸν πνευματοκίνητο Ἀπόστολο καὶ μέγα κήρυκα τῆς Ἀνάστασης. Ζοῦσε διαρκῶς μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς Ἀνάστασης, στὴν ἀνεξάντλητη αὐτὴ πηγὴ τῆς χαρᾶς. Γνώριζε ὅτι οἱ Χριστιανοὶ εἶναι **«τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ»** (Λουκ. κ΄ 36) καὶ ζοῦν τὸν Χριστὸ καὶ **«τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως»** (Φιλιπ. γ΄ 10). Καὶ ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ εἶναι γιὰ τὸν κάθε πιστὸ ἀφορμὴ χαρᾶς. Καὶ αὐτό, γιὰτὶ νικῆθηκε ὁ πῖθ τρομερὸς ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ θάνατος, ποὺ ἔσπερνε τὸν τρόπο καὶ τὸν πανικὸ μέσα στὶς ψυχές. Ὁ θάνατος προτοῦ ἔλθει ὁ Χριστὸς ἦταν τρομερὸς σὲ ὄλους. Τὸν ἔτρεμαν, ὅσο καὶ ἂν παρουσιάζονταν περιπτώσεις θάρρους καὶ αὐτοὶ οἱ ἅγιοι καὶ μεγάλοι προφῆτες καὶ πατριάρχες τοῦ Ἰσραὴλ.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὄχι μόνο δὲν φοβᾶται τὸν θάνατο, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπιθυμεῖ. Τὸν ἐπιθυμεῖ ὄχι ἀπὸ δειλία, ἀλλὰ ἀπὸ σφοδρὴ ἀγάπη στὸ Χριστό. Ἀκριβῶς γιὰτὶ τὸν βλέπει μέσα ἀπὸ τὸ νέο πρίσμα τῆς Ἀνάστασης, ὡς σύνδεσμο του μὲ τὸν Χριστό: **«Τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι. Πολλῶ γὰρ μᾶλλον**

κρεῖσσον» (Φιλιπ. α΄ 23). Ἄν γιὰ τοὺς παλαιοὺς ὁ θάνατος ἦταν φοβερὸς γιὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο ἦταν ποθητός. Γιὰ ἐκείνους ἀποκρουστικός, γιὰ αὐτὸν εὐχάριστος. Καὶ ἦταν ἐπόμενο. Πρῶτα ὁ θάνατος κατέβαζε στὸν Ἄδν. Τώρα ἀνεβάζει καὶ ἐνώνει μὲ τὸν Χριστό.

Νὰ τὸ μυστικὸ τῆς χαρᾶς τοῦ Παύλου μπροστὰ στὸ θάνατο. Ἀπευθύνεται πάλι στοὺς Φιλιππησίους καὶ τοὺς λέει: Καὶ ἂν ἀκόμα χύσω τὸ αἷμα μου ὡς θυσία στὸν Θεὸ καὶ ἂν φθάσω γιὰ χάρη σας καὶ μέχρι τὸν θάνατο **«χαίρω καὶ συχαίρω πᾶσιν ὑμῖν»** (β΄ 17). Γεμάτος ἐνθουσιασμὸ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος σχολιάζει: *«Τί λές; Πεθαίνεις, Παῦλε, καὶ προσκαλεῖς τοὺς ἀνθρώπους νὰ μετάσχουν στὴ χαρὰ σου; Τί ἔγινε, λοιπόν; πές μου. Δὲν πεθαίνω, ἀλλὰ περνᾶω σὲ μιὰ καλύτερη ζωὴ».* Καὶ συνεχίζει: *«Ὅπως οἱ ἄνθρωποι στὶς γεννήσεις καλοῦν πολλοὺς νὰ μετάσχουν στὴ χαρὰ τους, ἔτσι καὶ ὁ Παῦλος βαδίζοντας πρὸς τὸν θάνατο καλοῦσε τοὺς δικούς του νὰ χαροῦν».* Γιατί; *«Ἀνάπαυσις γὰρ ἐστὶν ὁ θάνατος καὶ πόνων ἀπαλλαγὴ καὶ ἰδρώτων ἀντίδοσις (ἀνταπόδοση) καὶ ἀμοιβὴ παλαισμάτων καὶ στέφανος. Διὰ τοῦτο παρὰ μὲν τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τοῖς νεκροῖς κοπετοὶ τινὲς ἐγίνοντο καὶ θρηῆνοι, νῦν δὲ ψαλμοὶ καὶ ὕμνωδια».* Καὶ αὐτὸ γιὰτὶ *«θάνατος τότε ὁ θάνατος ἦν».* Μετὰ τὴν Ἀνάσταση ὁμοῦς ὁ θάνατος ἔγινε ζωὴ.

Κάτι ἀσυγκρίτως περισσότερο διεκήρυξε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος: **«Οἱ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν... ἰσάγγελοι εἰσι καὶ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες»** (Ματθ. κβ΄ 23-33 καὶ Λουκ. κ΄ 27-40). Ἰσάγγελοι, υἱοὶ Θεοῦ, τῆς ἀνάστασης υἱοὶ ὄντες. Νὰ ἡ αὐθεντικὴ ἀπάντηση γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῶν ἀνθρώπων στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Οἱ ἄνθρωποι γίνονται ἰσάγγελοι, ὅμοιοι μὲ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἀναλαμβάνουν τὸ ἴδιο ὑψηλὸ καὶ ἱερὸ ἔργο τῶν ἀγγέλων κοντὰ στὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἄγγελοι ἀντλοῦν τὴ μακαριότητά τους ἀπὸ τὴ θέση τους καὶ τὸ ἔργο τους κοντὰ στὸν Θεό, ἀτενίζοντας τὴ δόξα Του. Καὶ γιὰ τὶς ἅγιες ψυχές ἰσχύουν τὰ λόγια τοῦ Ψαλμωδοῦ, ὅταν μὲ ἀγαλλίαση ἔλεγε **«χορτασθήσομαι ἐν τῷ ὀφθῆναι μοι τὴν δόξαν Σου».** Τὸ ἄπειρο μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ τοὺς κάνει νὰ μεταπηδοῦν ἀπὸ ἔκπληξη σὲ ἔκπληξη. Καὶ ἀγγελικὴ δοξολογία εἶναι τὸ φυσικὸ ἐπακόλουθο τῆς μακάριας ζωῆς ποὺ ζοῦν κοντὰ στὸν Θεό.

Ὑπάρχει μεγαλύτερη εὐτυχία καὶ χαρὰ ἀπὸ τὸ νὰ ζεῖ κανεὶς ἀδιάκοπα μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἀπέραντης ἀγάπης; Οἱ ἅγιοι ποῦ ζοῦσαν τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ στὴ γῆ αὐτή, δὲν τὴν ἀντάλλασαν μὲ ὄλους τοὺς θησαυροὺς. Ἐκεῖ στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ποὺ θὰ ἀτενίζουν «πρόσωπον πρὸς πρόσωπον» τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ δέχονται τὴν ἀγάπη Του, ποιοὺς θὰ μπορούσε νὰ περιγράψει τὴ μακαριότητά τους;

«Ἀδελφοί, Χριστὸς παραγενόμενος Ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν διὰ τῆς μείζονος καὶ τελει-

οτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσηλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ Ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἶμα ταύρων καὶ

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ Ε΄ ΝΗΣΤΕΙΟΝ (ΜΑΡΙΑΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΣ)

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. θ' 11-14
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. ι' 32-45

τράγων καὶ σποδὸς δαμάλεως ραντίζουσα τοὺς κεκοινωνήτους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,

πόσω μᾶλλον τὸ αἶμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαρῆί τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι;».

«ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ» ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Τὸ αἶμα τοῦ Χριστοῦ... καθαρῆί τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι».

Λέγουν πολλοί: «Ὅλα τὰ δίνει ἡ ἐποχή μας στὸν σημερινὸ ἄνθρωπο. Τοῦ ἱκανοποιεῖ κάθε ὑλικὴ ἀνάγκη. Ὑπάρχει ὅμως καὶ κάτι βασικὸ καὶ οὐσιαστικὸ ποὺ ἡ ἐποχή μας δὲν μπορεῖ οὔτε θὰ μπορέσει ποτὲ νὰ τοῦ προσφέρει. Ποιὸ εἶναι αὐτό; Ὁ ψυχικὸς καθαρμὸς, ἡ λύτρωση τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Αὐτὸ εἶναι καὶ θὰ εἶναι ἀποκλειστικὸ ἔργο τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὅλες τὶς ἐποχές. Γι' αὐτὴ τὴν ἀποκλειστικότητα μᾶς μιλάει ἡ σημερινὴ περικοπή, ὅταν λέει: **«τὸ αἶμα τοῦ Χριστοῦ... καθαρῆί τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι».**

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΛΛΟΣ

Πανάρχαιος καὶ πανανθρώπινος ὁ πόθος τοῦ ψυχικοῦ καθαρμοῦ καὶ τῆς λύτρωσης ὠθοῦσε τοὺς ἀνθρώπους σὲ αἱματηρὲς θυσίες καὶ ὀλοκαυτώματα. **«Τὸ αἶμα ταύρων καὶ τράγων»** ἔρρεε σὰν ποτάμι στοὺς βωμοὺς καὶ τὰ θυσιαστήρια τῆς γῆς. Καὶ ὅμως οἱ ποταμοὶ αὐτοὶ τῶν αἱμάτων δὲν κατόρθωσαν νὰ καθαρῶσιν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν ψυχικὸ μολυσμὸ. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος σημειώνει, ὅτι τὸ αἶμα τῶν θυσιαζομένων ζῶων ἔδινε μόνο σωματικὸ καθαρῶσιν στοὺς ἀνθρώπους γιὰ νὰ μποροῦν ἔτσι νὰ μετέχουν στὴν λατρεία τοῦ Θεοῦ.

Ἐκεῖνο, ποὺ καθάρισε ὀριστικὰ καὶ γιὰ πάντα τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν μολυσμὸ τῆς ἁμαρτίας ἦταν τὸ αἶμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς **«ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ»** καὶ ἡ θυσία του αὐτὴ **«διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος»** ἐξασφάλισε **«αἰωνίαν λύτρωσιν»** στὸ ἀνθρώπινο γένος. Ὅ,τι δὲν κατόρθωσαν νὰ ἐπιτύχουν τὰ ἑκατομμύρια τῶν θυσιῶν καὶ οἱ ποταμοὶ τῶν αἱμάτων τὸ ἐπέτυχε **«ἐφάπαξ»**, μιὰ φορὰ γιὰ πάντα, ἡ θυσία καὶ τὸ τίμιον αἶμα τοῦ Κυρίου, ποὺ χύθηκε στὸν Σταυρὸ τοῦ Γολγοθᾶ.

Ἄς τὸ προσέξουμε αὐτὸ ἰδιαίτερος. Πουθενὰ ἀλλοῦ δὲν βρίσκεται ἡ λύτρωση καὶ ὁ ψυχικὸς καθαρμὸς παρὰ μόνο στὸ αἶμα τοῦ Χριστοῦ. Ὡς ἄνθρωποι ἀδύνατοι ἴσως ἔχουμε καὶ ἐμεῖς τὴν συνείδησίν μας μολυσμένη ἀπὸ τὰ **«νεκρὰ ἔργα»** τῆς ἁμαρτίας. Ἴσως καὶ ἡ δικὴ μας ψυχὴ νὰ εἶναι αἰχμαλωτισμένη σὲ κάποιο πάθος, σὲ κάτι ποὺ τὸ ἀπαγορεύει ὁ νόμος καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ γι' αὐτὸ νιώθουμε ἔνοχοι. Μόνο ἕνας μπορεῖ νὰ μᾶς λυτρώσει πραγματικὰ. Εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς

ὁ Ἐσταυρωμένος. **«Οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς»** (Πράξ. δ' 12).

Η ΠΗΓΗ ΤΟΥ ΚΑΘΑΡΜΟΥ

Δὲν φθάνει ὅμως αὐτό. Δὲν ἀρκεῖ ν' ἀκούσουμε καὶ νὰ παραδεχθοῦμε τὴν διακήρυξη τῆς ἀποκλειστικότητας τοῦ Χριστοῦ στὸ ἔργο τοῦ ψυχικοῦ καθαρμοῦ καὶ τῆς λύτρωσης. Χρειάζεται καὶ ἡ ἀποφασιστικὴ πορεία στὴν πηγὴ τοῦ καθαρμοῦ καὶ τὸ λουτρὸ τῆς ψυχικῆς λύτρωσης. Ὅλοι τὸ γνωρίζουμε. Ἡ ἀγαθότητα καὶ ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ μᾶς χάρισε τὰ ἱερά καὶ πανσέβαστα Μυστήρια, τὰ ὁποῖα παρέχουν τὸν ψυχικὸ καθαρμὸ καὶ τὴν λύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ μυστήρια αὐτὰ ἀντλοῦν τὴ χάριν καὶ τὴ δύναμιν τῆς λύτρωσης ἀπὸ τὸ αἶμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι τὸ ἅγιο Βάπτισμα καθαρῶσιν καὶ ἀπαλλάσσει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ κάθε ἐνοχὴ καὶ τὸν ἀναγεννᾷ πνευματικὰ. Τὸ μυστήριον τῆς μετανοίας καὶ ἐξομολόγησιν εἶναι ἡ κολυμβήθρα ἡ πνευματικὴ, ποὺ καθαρῶσιν καὶ πάλιν τὴν ψυχὴ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ποὺ κάνει ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὸ Βάπτισμα. Καὶ τὸ ἀγιώτατον μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, στὸ ὁποῖο ὁ πιστὸς κοινωνεῖ **«αὐτὸ τὸ τίμιον καὶ πανάγιον Σῶμα καὶ Αἶμα τοῦ Κυρίου»**, παρέχει **«ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον».**

Σ' αὐτὰ τὰ ἱερά μυστήρια καὶ ἰδίως στὴν ἱερὴ ἐξομολόγησιν καὶ τὴν θ. Εὐχαριστίαν πρέπει νὰ μετέχουμε συχνὰ γιὰ νὰ λυτρωθοῦμε οὐσιαστικὰ καὶ πραγματικὰ. Κανένας λόγος δὲν πρέπει νὰ μᾶς κρατᾷ μακριὰ ἀπὸ τὴν πηγὴν αὐτῆς τοῦ καθαρμοῦ καὶ τῆς ψυχικῆς ἀναγέννησιν.

Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἕνας ἄλλος λόγος, γιὰ τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ καθαρῶσιν τὸν ψυχικὸν. Τὸν σημειώνει ὁ Ἀπόστολος: **«Εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι».** Γιὰ νὰ ἀξιωθοῦμε νὰ λατρεύουμε ἀληθινὰ τὸν ζῶντα καὶ ἅγιον Θεὸν μας. Μόνο μὲ καθαρῶσιν τὴν ψυχὴ καὶ ἅγια χεῖλη μποροῦμε νὰ πλησιάσουμε τὸν Θεὸν μας. Ἄς τὸ προσέξουμε αὐτὸ ἰδιαίτερα τὶς μέρες αὐτές. Πῶς θὰ ἀνυμνήσουμε καὶ θὰ λατρεύσουμε τὸν Κύριον τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀνάστασίν του; Μόνο **«ψυχῆς καθαῖς καὶ ἀρρυπώτοις χεῖλεσι»**, λέει πολὺ ὠραῖα ἕνα τροπᾶριον. Ἄς καθαρῶσιν τὸν ψυχικὸν, λοιπόν, ἀδελφοί.

«Ἀδελφοί, χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις.

Ὁ Κύριος ἐγγύς. Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Φιλιπ. δ' 4-9
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. ιβ' 1-18

τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα

προσφιλῆ, ὅσα εὐφρημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἅ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν».

ΕΙΡΗΝΗ ΑΛΗΘΙΝΗ ΚΑΙ ΜΟΝΙΜΗ

«Ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν».

Πολλὲς ὑποδοχὲς ἔκαναν κατὰ καιροῦς οἱ ἀνθρωποὶ σὲ ἄρχοντες καὶ βασιλεῖς. Ὅμως ἡ πιὸ θριαμβευτικὴ ἦταν ἡ ὑποδοχὴ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὸν λαὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ.

Γιατὶ οἱ βασιλεῖς καὶ στρατηλάτες ποὺ γύριζαν νικητὲς ἀπὸ τοὺς πολέμους δὲν ἐξασφάλιζαν ὀριστικὰ καὶ μόνιμα τὴν εἰρήνην στοὺς λαοὺς τους. Ἦταν μιὰ εἰρήνη προσωρινὴ καὶ ἀσταθῆς. Ἐνῶ ἡ εἰρήνη ποὺ ἔδωσε ὁ Χριστός, ἦταν ἀληθινὴ καὶ μόνιμη. Τὰ ἀναρίθμητα πλήθη τοῦ λαοῦ ποὺ ὑποδέχονταν τὸν Κύριο, δὲν γνώριζαν βέβαια τὴν ἀλήθεια αὐτή. Ὅμως ὁ θριαμβευτικὸς ὕμνος τους «ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ», θὰ ἀποτελεῖ τὴν πιὸ ὑπέροχη δοξολογία στὸν βασιλέα Ἰησοῦ Χριστό, ποὺ ἔφερε στοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀληθινὴ καὶ μόνιμη εἰρήνη. Γι' αὐτὸ τὸ θεῖο δῶρο τῆς εἰρήνης κάνει λόγο καὶ ἡ σημερινὴ ἀποστολικὴ περικοπή.

A. ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ;

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει στοὺς Φιλιππησίους: «Ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν». Μᾶς τονίζει ὅτι ἡ ἀληθινὴ εἰρήνη εἶναι ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς εἶναι ἡ πηγὴ καὶ ἡ αἰτία τῆς εἰρήνης. Ἡ εἰρήνη δὲν εἶναι ἀνθρώπινο κατόρθωμα. Εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ στὴ ζωὴ καὶ στὴν καρδιὰ τῶν ἀνθρώπων. Μὲ ἄλλα λόγια γιὰ νὰ υπάρξει εἰρήνη ἀληθινὴ καὶ μόνιμη πρέπει νὰ προέρχεται ἀπὸ τὸν Θεό. Χωρὶς τὸν Θεό δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σταθεῖ ἡ εἰρήνη στὸν κόσμον τῶν ἀνθρώπων.

Ὅπουδήποτε κι ἂν στρέψεις τὰ μάτια σου θὰ δεῖς αὐτὴ τὴν ἀλήθεια. Κοίταξε γύρω σου τὴ ζωὴ τῆς κοινωνίας. Στὸ δρόμο, στὴν ἀγορὰ, στὰ μαγαζιά. Ὅπου λείπει ὁ Θεὸς ἐκεῖ εἶναι ἐγκατεστημένη ἡ διαμάχη, ἡ φιλονικία, ὁ διαπληκτισμός. Ἐκεῖ ἀκούγονται βρισιὲς καὶ βλαστήμιες, κυριαρχοῦν οἱ ἔσθρες καὶ τὰ μίσος.

Πρόσεξε ἐπιτετα τὴν οἰκογένεια. Ἀπουσιάζει ὁ Θεός; Ἀπουσιάζει ἡ ἀγάπη, ἡ κατανόηση, ἡ ὑπομονή; Ἀπουσιάζει καὶ ἡ εἰρήνη. Ἡ δυσαρμονία, ἡ

στενοχώρια, τὰ δάκρυα, εἶναι οἱ μόνιμοι κάτοικοι τοῦ σπιτιοῦ.

Σκύψε ἀκόμα στὴν καρδιά σου. Ἄν καὶ ἐκεῖ δὲν βρεῖς τὸν Θεό, ἂν δὲν βρεῖς τὴν ἀλήθεια καὶ τὴ δικαιοσύνη, αὐτὸ θὰ εἶναι μιὰ ἐξήγηση γιὰ τὴν ἀνησυχία, τὴν ἀγωνία, τὸ ἄγχος, τὸ στρέψ, τὴν ἀνασφάλεια καὶ τὴς συγκρούσεις ποὺ νιώθεις μέσα σου.

Γι' αὐτὸ καὶ ἄλλη λύση ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὴ ποὺ ὑποδεικνύει ὁ ἀπόστολος Παῦλος δὲν ὑπάρχει. «Ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν». Φρουρὸς τῆς καρδιάς καὶ τῆς ζωῆς μας ἀπὸ τὴς ποικίλες ταραχὲς τῆς ψυχῆς εἶναι μόνο ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ.

B. ΔΙΩΞΕ ΤΗΝ ΜΕΡΙΜΝΑ!

Πῶς ὅμως εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασφαλίσουμε αὐτὴ τὴν εἰρήνη τοῦ Θεοῦ; Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς ὑποδεικνύει δύο αποτελεσματικὸς τρόπους. Ὁ πρῶτος: «Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει... τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν». Δηλαδή, τὴν εἰρήνη τὴν ἐξασφαλίζει ἡ ἀπαλλαγὴ καὶ ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὴν ἀγωνιώδη μέριμνα καὶ ἡ ὀλοψυχη ἐμπιστοσύνη στὴν πρόνοια τοῦ ἀγαθοῦ Πατέρα μας τοῦ Θεοῦ. Ἄν ἡ μέριμνα ἐξαφανίσει τὴν εἰρήνη ἀπὸ τὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἐμπιστοσύνη στὴν ἀγαθὴ πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐκδηλώνεται μὲ τὴν προσευχὴ, τὴν στερεώνει καὶ τὴν μονιμοποιεῖ.

Δοκίμασε τὴν συμβουλὴ αὐτὴ τοῦ Θεοῦ. Διῶξε τὴν μέριμνα ἀπὸ τὴν καρδιά σου ποὺ τὴν κατατρῶει. Ἐχεις ἀνάγκες καὶ προβλήματα. Ἀντιμετωπίζεις δυσκολίες καὶ ἀδιέξοδα. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν. Καὶ δὲν θὰ λείψουν αὐτὰ ἀπὸ τὴ ζωὴ. Ὑπάρχει ὅμως ὁ οὐράνιος Πατέρας, ὁ Θεός, ποὺ τὰ γνωρίζει ὅλα. «Ὅϊδε (γνωρίζει καλά) ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων» (Ματθ. στ' 32). Μάθε, λοιπὸν, μὲ παιδικὴ ἀπλότητα νὰ ἀναθετεῖς μὲ τὴν ὀλοθυερμὴ προσευχὴ σου κάθε ἀνάγκη σου στὴν πρόνοια καὶ τὴ φροντίδα τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ θὰ σοῦ ἐξασφαλίζει πλοῦσια τὴν εἰρήνην στὴν καρδιά σου.

Τὰ ἀόρατα ὁρατὰ

«Ἐνῶ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος λατρεύει με τὸση εὐκολία τὰ εἶδωλα, ἀρνεῖται νὰ λατρεύσει τὸν ἀληθινὸ Θεό. Τὸ γεγονός αὐτὸ παρουσιάζει πολλές διαβαθμίσεις. Ἀπὸ τὴν ἀδιαφορία καὶ περιφρόνηση τοῦ Θεοῦ, ὡς τὴν τελεία ἄρνηση καὶ πολεμική. Ἀπὸ τὴν ἀντίληψη τοῦ ἄθεου οὐμανισμοῦ, πού ρίχνει δῆθεν τὸ κέντρο βάρους στὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν τοποθετεῖ παραπάνω καὶ ἀπὸ τὸν Θεό, ὡς τὴν ὠμὴ διακήρυξη τοῦ Νίτσε γιὰ τὸν «θάνατο τοῦ Θεοῦ», ὑπάρχουν ποικίλες τάσεις με κοινὴ κατάληξη τὴν ἄρνηση τοῦ ὑπερβατικοῦ Θεοῦ στὴ ζωὴ καὶ στὴν πράξη. Πῶς ἑρμηνεύεται αὐτὴ ἡ ἄρνηση με τὸ ἔμφυτο τῆς θρησκείας σὲ ὄλους τούς ἀνθρώπους;

Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι ἀπλῶς φιλοσοφικὸ ἢ νοσησιαρχικὸ οὔτε τοποθετεῖται σὲ ἐπίπεδο θεωρητικῶν συζητήσεων. Πρόκειται γιὰ ζήτημα καθαρὰ πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ πού ἐπηρεάζει βαθιὰ τὴν ὅλη κοσμοθεωρία καὶ βιοθεωρία τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ μᾶλλον εἶναι ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἡ ἐκείνης τῆς τοποθέτησής μας ἀπέναντι στὰ μεγάλα προβλήματα τῆς ζωῆς. Θὰ ἦταν, λοιπόν, προτιμότερο νὰ μὴ μιλάμε γιὰ ἕνα ἀφηρημένο ἀθεϊσμό, ἀλλὰ μᾶλλον γιὰ τὸν ἄνθρωπο χωρὶς Θεό, γιὰ τὴν ἄρνηση τοῦ ἀνθρώπου νὰ ζήσει κοντὰ στὸν Θεό, ὅπως θέλει ὁ Θεός, δηλαδὴ νὰ δοξάζει καὶ νὰ λατρεύει με τὴ ζωὴ του τὸν Θεό. Δὲν πρόκειται μονάχα γιὰ μιὰ ἀνώδυνη καὶ γενικὴ ὁμολογία πίστεως πού ἐκτυλίσσεται σὲ ἐπίπεδο καθαρὰ θεωρητικὸ: δέχομαι ἢ δὲν δέχομαι τὸν Θεό, ὅπως δέχομαι ἢ ἀρνοῦμαι αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο τὸ ἐπιστημονικὸ συμπέρασμα ἢ κάποια φιλοσοφικὴ θεωρία. Πρόκειται γιὰ κάτι πού ἐπηρεάζει βαθιὰ ὁλόκληρη τὴ ζωὴ μου καὶ τὴν προσανατολίζει ἀνάλογα. Εἶναι μιὰ ἐλεύθερη ἀποδοχὴ καὶ μιὰ βιωματικὴ ἐμπειρία. Μιὰ συμμόρφωση ζωῆς. Δὲν εἶναι ἕνας τρόπος συζήτησης, ἀλλὰ ἕνας τρόπος ὑπαρξης. Δὲν ὑπάρχει πρόβλημα Θεοῦ. Ὑπάρχει πρόβλημα ἀνθρώπου. Γιατὶ πέρα ἀπὸ τὴ γνώση τοῦ Θεοῦ, ὑπάρχει ἡ ἀναγνώριση τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλη δυσκολία τοῦ ἀνθρώπου. Ὅχι ἀπλῶς νὰ γνωρίσει τὸν Θεό, ἀλλὰ νὰ ἀναγνωρίσει τὸν Θεὸ ὡς τὸν ἀπόλυτο ρυθμιστὴ τῆς ζωῆς του.

Ἐδῶ ἀκριβῶς σκαλώνει τὸ πράγμα. Τὸ ἀνθρώπινο «ἐγὼ» προβάλλει με ἰταμότητα. Ἀρνεῖται τὸν Θεὸ καὶ φυσικὰ χωρὶς σοβαροὺς λόγους. Δὲν εἶναι δύσκολη ἢ διαπίστωση. Ἀρκεῖ νὰ ρωτήσουμε ἕναν ἄπιστο, ἕναν ἄνθρωπο πού ἀρνεῖται τὸν Θεὸ στὴ ζωὴ του, νὰ μᾶς αἰτιολογήσει τὴν ἄρνησή του αὐτῆ. Ποῦ τελοσπάντων τὴν στηρίζει. Ποιοὶ εἶναι οἱ λόγοι πού τὸν κρατοῦν μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό; Τί εἶναι ἐκεῖνο πού τὸν κάνει νὰ θεωρεῖ τὴν πίστη ἀνάξια τοῦ ἑαυτοῦ του; Εἶναι ἡ ἔλλειψη ἐπιχειρημάτων; Τὸν ὑποτιμᾷ ἢ δὲν ταιριάζει στὴν ἀξιοπρέπειά του; Φυσικὰ τίποτα

ἀπὸ ὅλα αὐτὰ δὲν εὐσταθεῖ. Γιατὶ κι ἂν δεχτοῦμε, ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἐπιχειρήματα, πού νὰ στηρίζουν τὴν πίστη στὸν Θεό, πολὺ περισσότερο ἀπουσιάζουν οἱ ἀποδείξεις, γιὰ νὰ θεμελιώσουν τὸν ἀθεϊσμό.

Ἀδικαιολόγητη, λοιπόν, καὶ ἀθεμελίωτη ἡ ἄρνηση τοῦ Θεοῦ. Ὁ ὑπερβατικὸς Θεὸς «οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν» (Πράξ. ιδ´ 17), χωρὶς μαρτυρίες, χωρὶς φανερώσεις καὶ ἀποκαλύψεις. Γιατὶ, ὅπως ἐπιγραμματικὰ σημειώνει ὁ θεῖος Παῦλος, «τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστὶν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφάνερωσε. Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἢ τε ἀίδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους» (Ρωμ. α´ 19-20). Οἱ ἄνθρωποι ἐπομένως ἔχουν γνώση τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὅχι φυσικὰ ἀπὸ τὴ δική τους ἰκανότητα καὶ διανοητικὴ ἀντίληψη, ἀλλὰ γιατί ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτεται με ποικίλους τρόπους.

«Τὰ ἀόρατα... καθορᾶται». Ὁ Θεὸς κάνει τὰ ἀσύλληπτα ἀντιληπτά, τὰ ἀόρατα ὁρατά, τὰ ἀκατάληπτα καταληπτά. Φυσικὰ ἡ ὑπαρξη τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ εἶναι δυνατὸν νὰ γίνει γνωστή, δὲν μπορεῖ νὰ κατανοηθεῖ. «Ἄπειρον τὸ θεῖον καὶ ἀκατάληπτον καὶ τοῦτο μόνον αὐτοῦ καταληπτὸν ἢ ἀπειρία καὶ ἡ ἀκαταληψία», ὅπως τονίζει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός. Ὅμως ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτεται με τὰ ἔργα Του. Ὁ σοφὸς τεχνίτης προκαλεῖ τὸν θαυμασμὸ με τὰ ἀριστουργήματά του. Ἡ ὁμορφιὰ τοῦ σύμπαντος με τούς ἀπειράριθμους κόσμους τῶν ἀστρων, ἡ τάξη καὶ ἡ ἁρμονία πού ἐπικρατοῦν, ἡ σκοπιμότητα πού διέπει ὅλη τὴ δημιουργία, τί ἄλλο ἀποκαλύπτουν; Δὲν φανερώνουν, με τὸν πιὸ παραστατικὸ τρόπο, τὴ θεϊκὴ σοφία, τὴν παντοδυναμία, τὴν ἀγάπη τοῦ ἄπειρου Θεοῦ;

Ὑπάρχει ἡ φυσικὴ ἀποκάλυψη, προσιτὴ σὲ ὄλους τούς καλοπροαίρετους ἀνθρώπους. Πέρα ὅμως ἀπὸ τὴ φυσικὴ γνώση, ὑπάρχει καὶ ἡ ὑπερφυσικὴ γνώση καὶ ἀποκάλυψη πού εἶναι ἡ πληρέστερη καὶ τελειότερη. Καὶ στὴ μιὰ περίπτωση καὶ στὴν ἄλλη, ὁ ἄνθρωπος πού διαθέτει τὸ δεκτικὸ ὄργανο τῆς φυσικῆς καὶ ὑπερφυσικῆς ὄρασης, κολυμπάει μέσα στὸ ἄπλετο αὐτὸ φῶς. Ἀλλὰ ἡ δεκτικότητα αὐτὴ δὲν εἶναι σ´ ὄλους ἴδια. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ πολλὰ καὶ μάλιστα ἐσωτερικὲς προϋποθέσεις. Δύο εἶναι οἱ βασικὲς. Ἡ καθαρότητα τῆς καρδιᾶς καὶ ἡ ἀπλότητα τῆς διανοίας. Ὅταν ἡ καρδιὰ εἶναι καθαρὴ, ἡ δεκτικότητα εἶναι μεγάλη. Εὐθέως ἀνάλογη ἡ δεκτικότητα τῆς γνώσης τοῦ Θεοῦ με τὴν ἐσωτερικὴ καθαρότητα. Ὅταν ὅμως ἡ καρδιὰ ἀσφυκτιᾷ ἀπὸ τὴς ἀναθυμιάσεις τῶν παθῶν, τότε ἡ σκέψη θολώνει καὶ γίνεται ἀπρόσφορη, ὅχι μόνον στὶς θεῖες ἐλλάμψεις, ἀλλὰ καὶ στὶς καθημερινὲς φυσικὲς ἀποκαλύψεις.

«ΟΥΚ ΕΣΤΙ ΠΡΟΣ ΘΑΝΑΤΟΝ»

Και μόνο ή τοποθέτηση του Χριστιανισμού απέναντι στον θάνατο δείχνει το ανυπέροχο μεγαλείο του. Ποιός θεωρείται ο πιο τρομερός έχθρος για τον άνθρωπο; Ποιός άλλος από τον θάνατο; Και όμως αυτός ο «έσχατος έχθρος», που πανικόβαλλε τους ανθρώπους, έγινε καταγέλαστος για τον κάθε πιστό Χριστιανό. Εκεί που υπήρχε βαθύ σκοτάδι, πλημμύρισε από φως. Την απελπισία την αντικατέστησε ή έλπίδα. Την απογοήτευση το θάρρος. Την λύπη ή παρηγοριά. Ανάμεσα στις νεκραναστάσεις των Ευαγγελίων ιδιαίτερη θέση έχει ή επίσημο του Λαζάρου στη ζωή. Από τις πιο συγκλονιστικές περιπτώσεις ανάστασης νεκρού.

Άρρωστος βαριά ο Λάζαρος ο φίλος του Κυρίου. Οί δύο αδελφές του είδοποιούν τον Ίησού. Άν και σοβαρή ή κατάσταση ο Κύριος δέν βιάζεται. Η άπανησή Του ασφαλώς ξαφνιάζει, αφού λέγεται για ένα άσθενή τόσο βαριά. Σημειώνει ο ευαγγελιστής Ίωάννης: **«Άκουσας ο Ίησους εἶπεν· αὕτη ή ασθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ»** (Ίωάν. ια´ 4).

Παράδοξο, έκ πρώτης ὄψεως, άκουσμα. Μιά άρρώστια, που θα ὀδηγήσει στον θάνατο, για τον Κύριο **«οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον»**. Ίσα-ἴσα θα γίνει άφορη να λάμψει ή δόξα του Θεού. Θα φανεή ή θεική δύναμη. Θα δοξασθεή ο Υἱός του Θεού, ο Ίησους Χριστός, ο Άρχηγός της ζωής, ο Νικητής του θανάτου.

«Αὕτη ή ασθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον». Άκατανόητη ή φράση αὐτή για ὄσο χρόνο μεσολάβησε ὄς το θαῦμα. Καμιά σημασία δέν έχει για τον Χριστό ο θάνατος που θα επισκεφθεή τον Λάζαρο. Σημασία έχει για μās, γιατί μονάχα σε μās προκαλεή φρίκη. Όχι στον Κύριο. Έμεἰς βλέπουμε κοντά, πολύ κοντά. Δέν έχουμε άλλη δυνατότητα. Εκείνος παρατηρεή μακριά. Έμεἰς θεωροῦμε τὰ βλεπόμενα, τὰ πρόσκαιρα. Εκείνος τὰ μη βλεπόμενα, τὰ αἰώνια. Έμεἰς βλέπουμε τον θάνατο. Ο Κύριος βλέπει την άνάσταση. Οί πολλοί, οί χωρίς πίστη, βλέπουν τον θάνατο ὄς τέρμα. Ο Ίησους βλέπει τον θάνατο ὄς αρχή. Εκείνοι τον άτενίζουν ὄς έξαφάνιση της ζωής. Για τον Θεάνθρωπο εἶναι το πλήρωμα της ζωής, το ξεκίνημα μίας νέας ζωής.

Πραγματικά άστρονομική ή διαφορά ανάμεσα στον άπιστο και στον πιστό, μετὰ την Άνάσταση του Σωτήρα Χριστού, στη θεώρηση του θανάτου. *«Οῦρα νεκρὸν ἐκεῖνος και νομίζει νεκρὸν εἶναι· ὁρῶ νεκρὸν ἐγὼ και ὑπνον ἀντὶ θανάτου βλέπω»*. Ο πιστός βλέπει τον νεκρό, αλλά δέν σταματάει σ' αὐτό που βλέπει. Η σκέψη του προχωρεή και με τὰ μάτια της ψυχής άτενίζει την άφθαρησία και την άθανασία που θα ντυθεή τοῦτο το φθαρτό. Ξέρει πὄς το άφωνο πτώμα δέν εἶναι ο άνθρωπος. Ο καθαυτός άνθρωπος θα άναστηθεή **«ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ»**. Ο τάφος δέν εἶναι πτωματοδοχεἶο. Εἶναι *«άθανασίας χωρίον»*, *«ἀναστάσεως ἐργαστήριον»*, *«τῶν τάφων*

κατάλυσις» (Μέγας Άθανάσιος). Ο θάνατος του σώματος εἶναι γέννηση της ψυχής στον άλλο κόσμο.

Μιά εἰκόνα παραστατική μās δίνει ή γύρω μας φύση που εἶναι γεμάτη από νεκραναστάσεις. Τὰ ὄλοχρυσά στάχυα, τὰ πολύχρωμα λουλούδια, τὰ καρποφόρα δένδρα, ὄλα ἔχουν ὄς ξεκίνημά τους ένα σπόρο που θάφτηκε στη γῆ, σάπισε και άποσυντέθηκε. Εἶναι το ἴδιο ο γυμνός σπόρος και το πολύχρωμο φυτό; Ασφαλώς ὄχι. Υπάρχει κάποια ὄμοιότητα στη σπερματική βάση. Έτσι και τὰ σώματα που θα άναστηθοῦν. Θα ὑποστοῦν ριζική άλλαγή. Θα άφθαρητοποιηθοῦν. Το νεκρό σώμα, που ρίπτεται στον τάφο σε κατάσταση φθορής και άποσύνθεσης, θα άναστηθεή άφθαρητο, ὄραἶο και ἔνδοξο.

Γράφει ο άγιος Ίωάννης ο Χρυσόστομος: *«Μὰ θὰ μου πεις, ὄτι το πῶμα λιώνει και άποσυντῆθαι και γίνεται σκόνη και τέφρα. Και τί με αὐτό; Ίσα-ἴσα γι' αὐτό ακριβῶς πρέπει να καιρόμαστε. Τί κάνεις, ὄταν θέλεις να άνοικοδομήσεις ένα σπίτι παλιό και σαρακοφαγωμένο; Βγάζεις πρώτα έξω τους ανθρώπους του και ὄστερα το κατεδαφίζεις, για να το ξαναχτίσεις πὄ ὄραἶο. Και το γεγονός αὐτό ὄχι μόνο δέν τους στενοχωρεή, ἀλλὰ και τους γεμίζει χαρά. Διότι δέν μένουν στην κατεδάφιση. ὄραματίζονται το μελλοντικό μεγάλο πρεπο οἰκοδόμημα. Κατὰ παρόμοιο τρόπο ἔνεργεἶ και ο Θεός. Προτοῦ παραδῶσει στη φθορά το σώμα, βγάζει την ψυχή σαν μέσα από ένα σπίτι που το κατοικεή, για να το ξαναχτίσει με μεγαλοπρέπεια και ὄστερα να την ξαναβάλει ἐκεἶ με περισσότερη δόξα. Ἄς μη προσέχουμε, λοιπόν, τῇ φθορά, ἀλλὰ τῇ μελλοντική λαμπρότητα»*.

«Ο πιστός βλέπει τον νεκρό, ἀλλὰ δέν σταματάει σ' αὐτό που βλέπει. Η σκέψη του προχωρεή και με τὰ μάτια της ψυχής άτενίζει την άφθαρησία και την άθανασία που θα ντυθεή τοῦτο το φθαρτό.»

«Αὕτη, λοιπόν, ή ασθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον», ἔστω κι αν ἔλθει ο θάνατος. *«Οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, παρατηρεή και ο ἱερὸς Αὐγουστίνος, διότι και ο θάνατος, που άκολούθησε πρὸς στιγμή, δέν ἦταν πρὸς θάνατο, ἀλλὰ συνέβη, για να πραγματοποιησει ο Κύριος θαῦμα, από το ὄποιο οί άνθρωποι θα γνώριζαν την πίστη και ἔτσι θα διέφευγαν τον πραγματικό θάνατο»*.

Μεγάλο το θαῦμα της άνάστασης του Λαζάρου. Άλλά ο Λάζαρος και πάλι ἔφυγε από τη ζωή αὐτή. Το πιο μεγάλο θαῦμα δέν εἶναι ή ἔπάνοδος στη ζωή αὐτή. Το πιο μεγάλο θαῦμα εἶναι ή πίστη μας στην αἰωνιότητα. Η άκλόνητη πεποίθησή μας, ὄτι ο Κύριός μας **«εἶναι ή άνάσταση και ή ζωή»**. Με την πίστη αὐτή μπορούμε να ζοῦμε από τῶρα και στις πιο δύσκολες και τραγικές καταστάσεις, τη ζωή της άνάστασης. Αὐτό εἶναι το θαῦμα τῶν θαυμάτων.

«Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν ἄχρι

ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήφθη· οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· ὅτι Ἰωάννης

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Πράξ. α' 1-8
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. α' 1-17

μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συ-

νελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστι γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθαι μοι μάρτυρες ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς».

ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

«Ἔσεσθέ μοι μάρτυρες... ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς».

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀναστήθηκε! Αὐτὸ τὸ γεγονός τὸ πανηγυρίζουμε σήμερα. Καὶ μὲ τίς καρδιές πλημμυρισμένες ἀπὸ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν ἀναστημένο Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴ μας, ψάλλουμε συνεχῶς τὸν νικητῆριο ὕμνο «Χριστὸς ἀνέστη...».

Μέσα στὴν πανηγυρικὴ καὶ χαρούμενη αὐτὴ ἀτμόσφαιρα ἔρχεται ἡ σημερινὴ ἀποστολικὴ περικοπὴ νὰ μᾶς ὑπενθυμίσει τὴν τελευταία παραγγελία τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητὲς Του: **«Ἔσεσθέ μοι μάρτυρες... ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς»**. Ὁ Χριστὸς κάλεσε τοὺς μαθητὲς Του νὰ γίνουν Ἀπόστολοι καὶ Εὐαγγελιστές.

Νὰ γίνουν κήρυκες καὶ μάρτυρες τῆς ζωῆς, τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἀνάστασής Του σὲ ὅλο τὸν κόσμο. Ἡ κλήσις ὅμως αὐτὴ τῶν πρώτων μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ εἶναι κλήσις καὶ ὅλων τῶν πιστῶν ὀπαδῶν του. Ὅλων τῶν Χριστιανῶν. Ὅλοι καλοῦνται νὰ γίνουν μάρτυρες τῆς ἀνάστασής Του.

A. ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΓΙΝΟΥΜΕ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ;

Τὸν τρόπο μᾶς τὸν δείχνει ἡ ἀποστολικὴ περικοπή. **«Ὁ Ἰησοῦς παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ»**. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐμφανίσθηκε στοὺς μαθητὲς Του ζωντανός, ὕστερα ἀπὸ τὸ πάθος Του. Καὶ μὲ πολλὰ γεγονότα καὶ ἀποδείξεις τοὺς διαβεβαίωσε ὅτι ἦταν καὶ πάλι πραγματικὰ ζωντανός. Σαράντα ἡμέρες ἐμφανιζόταν συνεχῶς στοὺς μαθητὲς Του καὶ τοὺς ἀνέπτυσσε τίς ἀλήθειες τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι οἱ μαθητὲς μποροῦσαν νὰ βεβαιώσουν καὶ τοὺς ἄλλους ὅτι ἀναστήθηκε ὁ Κύριος. Γιατὶ τὸν εἶδαν, τὸν ἄκουσαν, συζήτησαν μαζί του, ἔφαγαν μαζί του. Ἦταν αὐτόπτες καὶ αὐτήκοοι μάρτυρες.

Γιὰ νὰ γίνουμε μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ, πρέπει κι ἐμεῖς νὰ δοῦμε, νὰ ἀκούσουμε, νὰ συνομιλήσουμε, νὰ συνδειπνήσουμε μὲ τὸν ἀναστάντα Κύριο. Διαφορε-

τικά, πῶς μπορούμε νὰ βεβαιώσουμε τοὺς ἄλλους γιὰ κάτι ποὺ ἐμεῖς δὲν εἶδαμε, δὲν ἀκούσαμε, δὲν γευθήκαμε; Καὶ τὸ σπουδαῖο εἶναι τοῦτο: Ὅτι κι ἐμεῖς οἱ σημερινοὶ Χριστιανοὶ ἔχουμε πάρα πολλές δυνατότητες ἐπικοινωνίας καὶ ἀναστροφῆς μὲ τὸν ἀναστάντα Κύριο.

Μπορούμε νὰ βλέπουμε τὸν ἀναστημένο Ἰησοῦ στὴν θεία Λειτουργία. Νὰ τὸν ἀκούμε νὰ μᾶς διδάσκει μέσα ἀπὸ τὸν λόγο Του **«τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ»**. Νὰ καθόμαστε στὴν μουσικὴ τράπεζά Του καὶ νὰ γευόμαστε τὴν οὐράνια τροφή, τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα Του.

Αὐτὸς εἶναι ὁ οὐσιαστικὸς τρόπος ποὺ θὰ μᾶς κάνει μάρτυρες τῆς ζωῆς, τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἀνάστασης τοῦ Χριστοῦ. Θὰ μπορούμε κι ἐμεῖς ὅπως οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου νὰ κηρύττουμε **«ὁ ἀκηκόαμεν, ὁ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὁ ἔθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς»**. Θὰ μπορούμε νὰ λέμε στοὺς ἄλλους, **«ὁ ἐωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν»** (Α' Ἰωάν. α' 1-3).

B. ΜΕ ΤΗΝ ΠΙΝΗ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Στὸ ἔργο ὅμως τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔρχεται νὰ μᾶς βοηθήσει καὶ ἕνας ἄλλος ὑπερφυσικὸς παράγοντας. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς μιλάει καὶ ὁ ἀναστημένος Κύριος στοὺς πρώτους μάρτυρες τῆς Ἀνάστασής Του, τοὺς Ἀποστόλους: **«Λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες...»** τοὺς λέει. Ὑπόσχεται δηλαδὴ ὁ Κύριος νὰ στείλει στοὺς μαθητὲς Του τὴν ὑπερφυσικὴ καὶ θεία δύναμη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ποὺ θὰ τοὺς ἐνισχύσει στὸ ἔργο τῆς διάδοσης τοῦ Εὐαγγελίου Του. Καὶ πραγματικά. Μὲ τὴ δύναμη καὶ τὴν **«βιαία πνοή»** τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ποὺ ἔλαβαν οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ἔγιναν οἱ πνευματοκίνητοι Ἀπόστολοι καὶ Μάρτυρες τῆς Ἀνάστασής Του **«ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς»**.

«Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμός τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπον· οὐκ ἄρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διακοπεῖν τραπέζαις. Ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπτά, πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Πράξ. στ' 1-7
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. ιε' 43 - ιστ' 8

Καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλῆθους· καὶ ἐξελέξα- ντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ

Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσεξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας. Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἤϋξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν Ἰουδαίων ὑπήκουον τῇ πίστει».

ΓΙΑ ἘΝΑ ἜΡΓΟ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

«Ἄνδρας... οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης».

Καὶ σήμερα ἡ πείνα ταλαιπωρεῖ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐνα μεγάλο μέρος ἀπὸ τὸν πληθυσμὸ τῆς γῆς πεινᾷ γιὰ ψωμί, ἐνῶ περισσότεροι εἶναι αὐτοὶ ποὺ πεινοῦν γιὰ τὸ «ζωντανὸ ψωμί», τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ. Πῶς θὰ ἀντιμετωπισθεῖ ἡ πείνα αὐτή; Ἐρώτημα ποὺ ἀπασχολεῖ πολλοὺς σήμερα. Παρόμοιο ἐρώτημα ἀπασχόλησε καὶ τοὺς Ἀποστόλους. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἔβλεπαν ὀλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα νὰ μαστίζεται ἀπὸ τὴν πείνα, τὸν «**λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγον Κυρίου**», καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, τὴ μικρὴ χριστιανικὴ κοινότητα τῶν Ἱεροσολύμων νὰ παραπονεῖται γιὰ τὶς ὑλικὲς ἀνάγκες. Πῶς ἀντιμετώπισαν οἱ Ἀπόστολοι τὸ πρόβλημα αὐτό;

A. ΤΟ «ΖΩΝΤΑΝΟ ΨΩΜΙ»

Πρῶτα-πρῶτα ἔπρεπε νὰ ἀντιμετωπισθεῖ ὁ πνευματικὸς λιμὸς. Ἡ μόνη λύση, ἦταν νὰ προσφερθεῖ στὸν πεινασμένο λαό, τὸ ψωμί τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Οἱ πνευματικὲς ἀνάγκες ἔπρεπε ν' ἀντιμετωπισθοῦν μὲ τὴ διακονία τοῦ λόγου, τοῦ κηρύγματος. Σ' αὐτὸ τὸ ἔργο ἀφοσιώθηκαν ἀποκλειστικὰ οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι. Καὶ τὸ δῆλωσαν κατηγορηματικὰ στοὺς Χριστιανούς. «**Ἡμεῖς τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν**».

Καὶ τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου ὁ πνευματικὸς λιμὸς θὰ ἀντιμετωπισθεῖ μὲ τὴ διακονία τοῦ κηρύγματος. Μὲ αὐτὸ τὸ ἔργο θὰ προσφερθεῖ στὸν πεινασμένο πνευματικὰ ἀνθρώπο τῆς ἐποχῆς μας τὸ ζωντανὸ ψωμί τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Καὶ στὸ ἔργο αὐτὸ τὸν κύριο ρόλο θὰ τὸν παίξουν αὐτοὶ ποὺ γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἔχουν κληθεῖ ἀπὸ τὸν Κύριο. Οἱ διάκονοι τοῦ κηρύγματος, ποὺ πρέπει νὰ «**προσκαρτερήσουν**», νὰ ἀφοσιωθοῦν καὶ νὰ ἀσχοληθοῦν σοβαρὰ καὶ ἀποκλειστικὰ μὲ τὴ μελέτη, τὴν ἐμβάθυνση, τὴν ἔρμηνεία καὶ τὴν προσφορὰ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ στὸ σύγχρονο ἀνθρώπο. Ἄς μὴν τὸ λησμονοῦν. Τίποτε ἄλλο δὲν μπορεῖ νὰ χορτάσει τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου τῆς ἐποχῆς μας, παρὰ μόνον ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

Ὅμως οἱ διάκονοι τοῦ κηρύγματος, δὲν ἐπαρκοῦν ποτέ. Οἱ ἀνάγκες εἶναι πολλές, ἡ ἐργασία μεγάλη. «**Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι**», ὅπως εἶπε ὁ Κύριος. Γι' αὐτὸ καὶ κάθε πιστὸς Χριστιανὸς πρέπει νὰ συμβάλει στὸ ἔργο τῆς προσφορᾶς τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται, στὴ δουλειὰ ποὺ κάνει, στοὺς ἀνθρώπους ποὺ συναναστρέφεται, μπορεῖ θαυμάσια νὰ προσφέρει τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ. Μιὰ προτροπὴ, μιὰ συμβουλὴ, μιὰ σκέψη ποὺ βρίσκεται στὸ Εὐαγγέλιο, ὅταν προσφερθεῖ στὴν κατάλληλη

στιγμῇ, μπορεῖ νὰ προλάβει μιὰ ἀδικία, νὰ σταματήσει ἓνα κακό, νὰ δώσει μιὰ λύση καὶ μιὰ διέξοδο σ' ἓνα ζήτημα. Τὸ ἴδιο ἔργο ἐπίσης μπορεῖ νὰ γίνεῖ ἀποτελεσματικὰ μὲ τὴν προσφορὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἢ ἐνὸς χριστιανικοῦ βιβλίου καὶ ἐντύπου.

B. «ΠΛΗΡΕΙΣ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ»

Καὶ οἱ ὑλικὲς ἀνάγκες πῶς θὰ ἀντιμετωπισθοῦν; Οἱ Ἀπόστολοι δὲν ἀδιαφοροῦν γιὰ τὸ μεγάλο αὐτὸ πρόβλημα. Ἐνδιαφέρονται καὶ δίνουν μιὰ λύση, ποὺ ἀπὸ τότε ἀποτελεῖ τὴ χρυσὴ βάση γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ὅλων τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς. Καὶ ἡ λύση αὐτὴ εἶναι οἱ ἀνθρώποι τοῦ Θεοῦ, οἱ «**ἄνδρες πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου καὶ σοφίας**». Γιὰ τὴν ἐξάλειψη τοῦ «**γογγυσμοῦ**» ποὺ εἶχε παρουσιασθεῖ μέσα στὴν χριστιανικὴ κοινότητα, οἱ Ἀπόστολοι προτείνουν στοὺς Χριστιανούς νὰ ἐκλέξουν ἐπτά ἄνδρες, πιστοὺς, συνετοὺς καὶ γεμάτους ἀπὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ μὲ τὰ ὑπέροχα αὐτὰ προσόντα εἶναι ἡ καλύτερη ἐγγύηση γιὰ τὴν ἐπιτυχημένη ἀντιμετώπιση τῶν ὑλικῶν προβλημάτων.

Ἡ χρυσὴ αὐτὴ βάση ἰσχύει γιὰ κάθε ἐποχὴ, γιὰ κάθε κοινωνία. Τὸ καλύτερο σύστημα, ἡ καλύτερη μέθοδος γιὰ νὰ λυθοῦν τὰ ὑλικά προβλήματα ποὺ παρουσιάζονται στὴν κοινωνικὴ ζωὴ εἶναι οἱ δίκαιοι, οἱ πιστοί, οἱ συνετοὶ καὶ φωτισμένοι ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἀνθρώποι. Οἱ διάφορες ὑπηρεσίες, τὰ ἰδρύματα, τὰ ἐργοστάσια, τὰ καταστήματα καὶ ὅ,τι ἄλλο, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἀποδώσουν στὸ ἔργο τους καὶ νὰ ἐξυπηρετήσουν τοὺς ἀνθρώπους, πρὶν ἀπ' ὅλα καὶ πάνω ἀπ' ὅλα, χρειάζονται τέτοιους φωτισμένους ἀνθρώπους. Ὅταν λείπουν αὐτοὶ παρουσιάζονται κλοπές, καταχρήσεις, ἀπάτες, σπατάλες καὶ ὁ «**γογγυσμὸς**» τῶν ἀδικουμένων. Μόνον οἱ ἀνθρώποι τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ θὰ μπορέσουν νὰ βοηθήσουν τοὺς συνανθρώπους τους στὶς ὑλικὲς ἀνάγκες. Γιατὶ αὐτοί, τὸ ἔργο τους τὸ αἰσθάνονται ὡς διακονία. Πιστεύουν στὴν ἀξία «ἀνθρώπος» καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἀνέχονται τὴν περιφρόνηση, τὴν ἀδικία, τὴν ἐκμετάλλευση καὶ τὸν ἐξευτελισμὸ τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητας.

Τὸ ἔργο τῆς διπλῆς διακονίας τοῦ ἀνθρώπου τὸ καθιέρωσε πρῶτος ὁ Κύριός μας. Καὶ τὸ συνεχίζει μέχρι σήμερα ἡ Ἐκκλησία. Ἄν θέλουμε νὰ εἴμαστε πραγματικοὶ Χριστιανοὶ καὶ ζωντανὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ συμβάλουμε στὸ ἔργο αὐτό. Μᾶς τὸ ζητᾷ ὁ ἴδιος ὁ Χριστός.

Ξεγελᾶς τὸν ἑαυτὸ σου;

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ τὸ φαινόμε-
νο. Ὅταν γίνεται ἓνα αὐτο-
κινητιστικὸ ἀτύχημα, σοβαρὸ ἢ
ὄχι, ἡ ἐνστικτώδης ἀντίδραση,
ὅσων εἶναι ἀναμεμειγμένοι σ’
αὐτό, εἶναι νὰ ἀποδίδουν τὴν
εὐθύνη στὸν ἄλλο. Ὅχι ἐγώ, ὁ
ἄλλος. Αὐτὸς ὁ ἄλλος γίνεται ὁ
ἔνοχος, ὁ ἀντίπαλος, ὁ ἐχθρός.
Στὸ βάθος ὁ ἄλλος ἔχει πάντοτε
ἄδικο. Τί σημαίνουν αὐτά; Ἀπὸ
τὴ στιγμή πού μέσα μας ἔχει
ὑποβιβασθεῖ ἡ ἀξία ἄνθρωπος,
ἀδελφός, πλῆσιον, εἶναι φυσικὸ ὁ
συνάνθρωπος νὰ ἀντιμετωπίζε-
ται ὡς ἀντίπαλος, ἀνταγωνιστὴς
ἢ καὶ ἐχθρός.

Νὰ γιατί εἶναι ἀπαραίτητη ἡ
πνευματικὴ τοποθέτηση καὶ τοῦ
πιδὸ τεχνικοῦ μέσου, ὅπως εἶναι
καὶ τὸ αὐτοκίνητο. Χωρὶς τὴν
πνευματικὴ αὐτὴ ἀντιμετώπι-
ση, πού σημαίνει ξεπέραςμα τοῦ
ἑαυτοῦ μας καὶ τὰ τελειότερα τε-
χνικὰ μέσα γίνονται ἄχρηστα καὶ
ἐπικίνδυνα σιδηρικά. Δημιουργοῦν
ὕλικὴ καὶ πνευματικὴ τυραννία,
χωρὶς νὰ ἐκπληρώνουν οὔτε τὸν
πρακτικὸ τους σκοπὸ.

**ἽΟ ἄνθρωπος δὲν διορθώ-
νεται μόνο μὲ ἐξωτερικοὺς
περιορισμοὺς. Χρειάζεται
περισσότερο ὁ ἐσωτερικὸς
παρὰ ὁ ἐξωτερικὸς νομοθέ-
της καὶ κώδικας.**

Συνηθισμένη ἡ φράση ὕστερα
ἀπὸ κάθε αὐτοκινητιστικὸ δυ-
στύχημα: Ὁ ἄλλος ἔφταιγε, ὄχι
ἐγώ. Φανερώνει τὴν ἔλλειψη
προσωπικῆς εὐθύνης καὶ θάρ-
ρους, στοιχειώδους αὐτογνω-
σίας καὶ γενικότερης τοποθέ-
τησης. Ὁ ἀνεύθυνος ἄνθρωπος
καταφεύγει στὸ ξεγέλασμα τοῦ
ἑαυτοῦ του.

Ποιά, λοιπόν, εἶναι ἡ πνευ-
ματικὴ ἢ μᾶλλον ἡ χριστιανικὴ
τοποθέτηση; Πῶς ἀντιμετωπι-
ζεται ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς καὶ
τὰ προβλήματά του σὲ σχέση
μὲ τὸν ἄνθρωπο; Ὁ ἄλλος εἶναι
ὁ συνάνθρωπός μας. Δὲν εἶναι

ὁ ἀντίπαλος καὶ ὁ ἐχθρός. Μιὰ
διαφορετικὴ ἀντιμετώπιση κα-
ταλήγει σὲ πόλεμο. Γιὰ τὸν Χρι-
στιανὸ ὁ ἄλλος, ὁ ὁποιοσδήποτε
ἄλλος εἶναι ἀδελφός καὶ πλῆσιον
πού ὀφείλει νὰ τὸν ἀγαπάει καὶ
νὰ τὸν σέβεται. Τί σημαίνει αὐτό;

Στὴν πορεία του, ὅταν συνα-
ντήσῃ ὁποιοδήποτε ἄνθρωπο,
πού **«κατεβαίνει ἀπὸ Ἱερου-
σαλὴμ εἰς Ἱερικὴν»**, εἴτε πεζὸς
εἶναι αὐτὸς εἴτε ἐποχούμενος,
δὲν τὸν βλέπει ὅπως οἱ ληστὲς
τῆς παραβολῆς τοῦ Καλοῦ Σα-
μαρείτη, **«οἱ καὶ ἐκδύσαντες
αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες
ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ
τυγχάνοντα»** (Λουκ. 1’ 30).
Μήπως δὲν συμβαίνει κάτι τέ-
τοιο καὶ στὴν κυριολεξία ἀπὸ
ὀδηγοὺς μὲ μειωμένο αἶσθημα
εὐθύνης πού ἐγκαταλείπουν
ἀβόητα τὰ θύματά τους; Οὔτε
ἀντιπαρέχεται ἀδιάφορα, ὅπως
ὁ ἱερέας καὶ ὁ λευίτης. Παίρνει
τὴ θέση τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συ-
μπόνιας, διότι βλέπει τὸν ἄλλο
ὡς ἀδελφὸ καὶ γι’ αὐτὸ **«ποιεῖ
τὸ ἔλεος μετ’ αὐτοῦ»**. Ὅπως
ὁ Σαμαρείτης **«ἐλθὼν καὶ
ιδὼν ἐσπλαγχνίσθη»**. Δὲν
ἀντιπαρῆλθε. Ἐσκυψε πονετικά
στὸν τραυματισμένο. Αὐτὸ εἶναι
εὐσπλαχνία. Λυπᾶται καὶ πονά-
ει. Ἄγνωστος ὁ τραυματίας; Γιὰ
τὴν ἀγάπη δὲν ὑπάρχει ἄγνω-
στος. Ὑπάρχει συνάνθρωπος.
Ἀγκαλιάζει μὲ τὴ στοργὴ ὄλους
τοὺς ἀνθρώπους.

Ὁ Κώδικας Ὁδικῆς Κυκλο-
φορίας, γιὰ τὸν πνευματικὸ
ἄνθρωπο, τὸν πιστὸ Χριστιανό,
δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ δεσμευ-

τικὴ ἀστυνομικὴ διάταξη πού
τὴν ὑπολογίζει γιὰ νὰ ἀποφύγει
τὶς κυρώσεις. Τὸν βλέπει μέσα
ἀπὸ τὸ πρίσμα τῆς χριστιανικῆς
ἀγάπης, ὡς ἐκδήλωση σεβασμοῦ
πρὸς τὸν συνάνθρωπό του πού
εἶναι **«εἰκόνα τοῦ Θεοῦ»**, προ-
σωπικότητα μοναδική. Ἐπομέ-
νως ἡ παράβαση τοῦ Κ.Ο.Κ., πού
ἐγκυμονεῖ τόσους κινδύνους,
δὲν εἶναι τὸλμη. Εἶναι ἀνευθυ-
νότητα καὶ συχνὰ ἐγκληματικὴ
ἀσυνειδησία.

Αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικότη-
τα. Τὰ μέτρα, πού λαμβάνονται
καὶ οἱ κυρώσεις πού ἐπιβάλλο-
νται, εἶναι χρήσιμα. Ὁ ἄνθρω-
πος ὅμως δὲν διορθώνεται μόνο
μὲ ἐξωτερικοὺς περιορισμοὺς.
Χρειάζεται περισσότερο ὁ ἐσω-
τερικὸς παρὰ ὁ ἐξωτερικὸς νο-
μοθέτης καὶ κώδικας. Τὸ λάθος
μας εἶναι ὅτι ἀποφεύγουμε καὶ
δὲν θέλουμε νὰ δοῦμε τὸ γενι-
κότερο πρόβλημα τοῦ τεχνικοῦ
πολιτισμοῦ καὶ τὸ εἰδικότερο
τοῦ αὐτοκινήτου στὴ βάση του.
Δηλαδὴ ὡς πρόβλημα καὶ πνευ-
ματικὸ πού θέλει πνευματικὴ
λύση καὶ ἀντιμετώπιση. Δὲν θὰ
λύσει ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς τὰ
τεχνικὰ καὶ ἠθικὰ προβλήματα.
Ἡ πνευματικὴ τοποθέτηση καὶ
ἡ ἠθικὴ θεώρηση θὰ διαμορφώ-
σει ἀνθρώπους προσωπικότητες,
ικανοὺς νὰ λύσουν τὰ προβλή-
ματα τὰ ἀτομικὰ καὶ κοινωνικὰ
πού δημιουργεῖ ὁ τεχνικὸς πο-
λιτισμὸς. Γιὰ νὰ μὴν προχωρεῖ ὁ
τεχνικὸς πολιτισμὸς μὲ ἄλματα
καὶ ὁ πνευματικὸς μὲ βήματα
χελώνας ἢ τὸ ἀκόμη χειρότερο,
πρὸς τὰ πίσω.

ZOH

Ἵρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν.

Ἵργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ZOH»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ZOH» Σ.Α., Ἵπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἵπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Ἐκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνών.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 10 €

Ἀποστέλλεται μὲ ἐπιταγὴ ἢ εἰς γραμματόσημα εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Περιοδικοῦ:

Ἵπποκράτους 189, 114 72 ΑΘΗΝΑΙ ἢ καταβάλλεται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ) Γιὰ ὅλες τὶς χώρες: 25 € Κύπρος: 15 €

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ (1786 - 1854)

4

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΓΩΝΕΣ

Σούρουπο ήταν όταν ο Γεννάδιος πάτησε το πόδι του μαζί μ' άλλους στη μαρτυρική του πατρίδα. Με συγκίνηση και δάκρυα στα μάτια ξαναντίκρισε, ύστερα από τόσα χρόνια και τόσες περιπέτειες, τα καταγάλανα έλληνικά άκρογιάλια και τὰ θρυλικά βουνά.

Λίγες μέρες έμεινε ο Γεννάδιος κοντά στον κοτζάμπαση (δημογέροντα) της περιοχής, Γρηγοριάδη και κατόπιν με δέκα παλικάρια τράβηξε για την Τρίπολη και από εκεί για τὸ Ναύπλιο. Έκει ζήτησε άμέσως νὰ πραγματοποιήσει τὰ ευγενικά του σχέδια. Ρίχτηκε στη δουλειά για νὰ ιδρύσει ένα έλληνοδιδασκτικό σχολείο, όπως είχε αποφασίσει και η έθνοσυνέλευση του Άστρους.

Δυστυχώς όμως ο πόλεμος και η τρομερή επιδημία της πανώλης, που τότε έπεσε στο Ναύπλιο, έμπόδισαν την πραγματοποίηση του σχεδίου του. Σε λίγο μάλιστα έπεσε και ο ίδιος βαριά άρρωστος από τὴ φοβερὴ εκείνη άρρώστεια.

Για καιρὸ πάλαψε με τὸ θάνατο. Μὰ με τὰ πολλὰ τὸν νίκησε. Ο Θεὸς τοῦ ἔδωσε τὴν υγεία του για νὰ συνεχίσει τὸ ευγενικό του ἔργο. Κατέφυγε τότε στη Σίφνο για νὰ αναρρώσει.

Όταν πὰ ἔγινε καλά τράβηξε για τὴν Αθήνα όπου τὸν κάλεσαν για νὰ διοργανώσει τὸ σχολείο της. Τούτη ήταν η επιθυμία, τόσο του στρατηγού Γκούρα, του ἑπαρχου, τῶν δημογερόνων, ὅσο και τοῦ λαοῦ.

Λίγο καιρὸ μετὰ τὸν ἔρχομό του στην Αθήνα ο Γεννάδιος ἔγραψε στο στρατηγὸ μιὰ από τις πιὸ πλούσιες σὲ περιεχόμενο ἐπιστολές του. Σ' αὐτὴν τὸν ἐπαινοῦσε πού, παρ' ὄλο ὅτι ο ίδιος δὲν είχε μάθει πολλὰ γράμματα, ἐνδιαφερόταν, και μάλιστα μέσα στο θόρυβο τοῦ πολέμου, για τὴν μόρφωση τῶν παιδιῶν. Κατόπιν πρότεινε ένα πλῆρες σχέδιο ἀναδιοργάνωσης της παιδείας στο «κλεινὸν ἄστυ». Και κατέληγε ζητῶντας 1000 γρόσια για τὸ σχολείο.

Η ἐπιστολή αὐτὴ τοῦ Γεννάδιου ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση στον στρατηγὸ Γκούρα. Τὰ αἰσθήματα, που πλημμύρισαν τὴν καρδιά του διαβάζοντάς την φαίνονται ἀπὸ τὴ σύντομη, ἀλλὰ θερμὴ του ἀπάντηση στο μεγάλο δάσκαλο τοῦ Γένους.

«Φίλε της παιδείας, τὸν προσφωνεῖ. Άγνων ὅτι ἤλθες ἤδη εἰς Αθήνας, δὲν ἐπρόλαβα νὰ σὲ συγχαρῶ και νὰ σ' εὐχρηθῶ τέλος καλὸν εἰς τὰ φρόνιμα ὑπὲρ της παιδείας ἐπιχειρήματά σου. Σοῦ εἶμαι εὐγνώμων δι' ὅσα περισσότερα παρὰ τὸ δέον μ' ἀποδίδεις καλά ἔργα ἐνῶ αὐτὰ εἶναι δῶρα τοῦ Οὐρανοῦ και κόπος ὄλων τῶν καλῶν Ἑλλήνων... Ἡ ἔκθεσις της παραδόσεως τῶν μαθημάτων σου, δι' ἐμὲ εἶναι τελείως περιττή. Σὺ γνωρίζεις πῶς

πρέπει νὰ κυβερνῶνται αἱ ἀπαλαὶ τῶν νέων ψυχαί, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐλπίζεται ἡ ἀληθινὴ της Ἑλλάδος εὐδαιμονία εἰς τὸ ἔξῃς. Λάβε ἀπὸ τὸν παρόντα χίλια γρόσια, και με ὑποχρεῶνεις μεγάλως νὰ με δίδεις συχνὰ ἀφορμὰς διὰ νὰ συντρέχω τὴν παιδείαν, τὴν μόνην ἀναγκαίαν τὴν σήμερον εἰς ἡμᾶς, με ὅσα μέσα δύναμαι, ἀφοῦ εἶμαι ἐνθερμος αὐτῆς ζηλωτῆς και φίλος εἰλικρινής...

Ὁ ἀδελφός σου

Ἰω. Γκούρας».

Μὲ τὴν οἰκονομικὴ βοήθεια τοῦ στρατηγού και τὴν ἠθικὴ συμπαράσταση τῶν Ἀθηναίων ἄρχισε νὰ λειτουργεῖ τὸ σχολεῖο τοῦ Γεννάδιου σὲ μιὰ ἐποχὴ, που ἐπικρατοῦσε ἡσυχία στην Ἀττικὴ. Ἀλλὰ στὰ δύσκολα χρόνια τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνα οἱ ἥρεμοι μῆνες ήταν ὅ,τι ἡ ἀνάσα στη μάχη. Γρήγορα πέρασαν και τὸ ντουφεκίδι ξανάρχιζε.

Αὐτὸ συνέβη τότε και στην Αθήνα. Ἡ σύντομη περίοδος της εἰρήνης ἔκλεισε, ὅταν πάτησε τὸ πόδι του στην Αθήνα ο Γάλλος στρατηγὸς Φαβιέρος με τὸν πρώτο ἑλληνικό τακτικό στρατό. Τὸ γεγονός αὐτὸ προκάλεσε μεγάλο ἐνθουσιασμό. Νέοι και γέροι με τὸ τραγούδι στο στόμα ἔτρεξαν νὰ καταταγοῦν κάτω ἀπὸ τὴ σημαία τοῦ μεγάλου Φιλέλληνα. Τοῦτος ο πολεμικός παλμός δόνησε περισσότερο τὴν καρδιά τοῦ Ἡπειρώτη δάσκαλου. Και για δεύτερη φορά ἔκλεισε τὸ σχολεῖο και τράβηξε για τὸ στρατόπεδο. Ἄφησε στην ἄκρη τὴν πέννα και ἔτρεξε στη σκηνὴ τοῦ Φαβιέρου ζητῶντας του νὰ τὸν κατατάξει ἐθελοντῆ.

—«Υπὸ ποίαν ιδιότητα θὰ ἔλθετε; τὸν ρώτησε ὁ στρατηγός. Δὲν εἶσθε ἀξιωματικός οὔτε καν στρατιώτης!»

Και τότε ὁ σοφὸς δάσκαλος τοῦ ἀπάντησε:

—«Θὰ παρεκάλουν νὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ με κατατάξετε ὡς ἀπλοῦν στρατιώτην της γραφίδος πλησίον σας!»

Ὁ Φαβιέρος τὸν προσέλαβε ὡς ἄμισθο γραμματέα. Ἀμέσως ὁ Γεννάδιος συνέταξε τὴν πρώτη προκήρυξη τοῦ στρατηγού, που τοιχοκολλήθηκε στὰ διάφορα σημεῖα τῶν Ἀθηνῶν.

Όταν, λίγο ἀργότερα, ὁ Φαβιέρος ξεκίνησε για τὴν ἐκστρατεία της Καρύστου, μαζί του ήταν και ὁ ἀτρόμητος Γεννάδιος. Μὲ ἀφάνταστο ἥρωισμό πολέμησαν Ἑλληνες και φιλέλληνες στην ἄτυχη εκείνη μάχη. Πολλοὶ βρῆκαν στο πεδίο της τιμῆς ἐνδοξο θάνατο και ἄλλοι μόλις σώθηκαν. Ἀνάμεσα στους δεύτερους ήταν και ὁ Γεννάδιος, που σὲ λίγο τράβηξε για τὴ Σύρο. Ἀλλὰ και ἀπὸ ἐκεῖ ἔφυγε και κατέβηκε στο Μωριά, όπου τὸν περίμεναν νέοι ἥρωικοὶ ἀγῶνες!

(Συνεχίζεται)

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΘΕΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ημερίδα με θέμα «Κράτος και Έκκλησία» διοργάνωσε τον περασμένο μήνα «Τò Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου σε συνεργασία με την Ένωση Αθέων και με την υποστήριξη της Έλληνικής Ένωσης για τα δικαιώματα του Άνθρώπου». Μεταξύ των ομιλητών ήταν και ο γνωστός για τα άθεϊστικά του φρονήματα έπ. καθηγητής της Νομικής Σχολής κ. Μ. Σταθόπουλος. Άς σημειωθεί ότι και η αυτοπροσδιοριζόμενη «Ένωση για τα δικαιώματα...» είχε καταθέσει πρό καιρού νομοθετική πρόταση για τον χωρισμό Έκκλησίας και Κράτους. Τότε ο κ. Σταθ., ως ύπουργός Δικαιοσύνης είχε δημοσιεύσει στο νομικό περιοδικό «Ποινική Δικαιοσύνη» (5/2000) στο πλαίσιο «Ειδική Επιτροπή Θεσμικών Προτάσεων» άρθρο με θέμα: «Για τις σχέσεις Πολιτείας - Έκκλησίας και τη θρησκευτική ελευθερία». Ο επιδιωκόμενος σκοπός τότε, όπως και τώρα, δεν είναι άλλος από την δημιουργία άθεου κράτους: «Οι σχέσεις Πολιτείας και Έκκλησίας, έγραψε, πρέπει να στηρίζονται στο σεβασμό της θρησκευτικής ελευθερίας. Τουτό σημαίνει ότι το κράτος ως προς τις κρατικές λειτουργίες, πού απευθύνονται προς όλους τους πολίτες, πρέπει να είναι θρησκευτικά ουδέτερο, δηλαδή δεν πρέπει να θρησκευείται και μάλιστα προς μία κατεύθυνση (έτσι και αν πρόκειται για την επικρατούσα στη χώρα θρησκεία)...».

ΠΛΗΡΗΣ Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

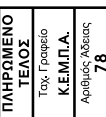
Και το έρωτημά μας είναι: Οί μέχρι σήμερα σχέσεις Πολιτείας και Έκκλησίας δεν στηρίζονται στο σεβασμό της θρησκευτικής ελευθερίας; Δεν ζούν σε συνθήκες πλήρους θρησκευτικής ελευθερίας, όχι μόνο οί έτερόδοξοι, αλλά και οί άλλοδοξοι και αυτοί ακόμα οί αίρετικοί και οί άθεοι; Γιατί θέλουν να άγνοούν την ιστορία αυτού του λαού, αταλάντευτα φιλελεύθερου, με άγώνες και θυσίες για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μάλιστα την ελευθερία της συνειδήσεως και της θρησκείας; Η μήπως έπαγγελόμενοι «τη θρησκευτική ελευθερία» θέλουν να επιβάλουν στους Έλληνες «υποχρεωτικό τον πολιτικό γάμο, να εξαφανίσουν κάθε μορφή θρησκευτικότητας από τις έθνικές έορτές, να επιτύχουν την καθαίρεση των θρησκευτικών συμβόλων από όλους τους δημόσιους χώρους, να ύπονομεύσουν τη βάπτισμα των Έλληνοπαίδων, να μεθοδεύσουν την έκδίωξη των ιερέων από τις Ένοπλες Δυνάμεις, τα νοσοκομεία και τις φυλακές και να καταργήσουν ουσιαστικά το μάθημα των θρησκευτικών στα σχολεία και έτσι να όδηγήσουν σε άποδυνάμωση και διχασμό τον λαό μας», όπως είχε έπισημάνει η Ίερά Σύνοδος;

«Η Ε.Ε. ΨΑΧΝΕΙ ΔΙΕΞΟΔΟ ..ΣΤΑ ΑΔΙΕΞΟΔΑ ΤΗΣ»

«Οί Βρετανοί στην πόρτα της έξοδου, οί Γερμανοί μπροστά στις κάλπες, οί Γάλλοι, οί Ίταλοί και οί Όλλανδοί σε φλέρι με την ιδέα έθνικών νομισμάτων και ή Ελλάδα σε άδιέξοδο. Αυτό είναι το σκηνικό στο έσωτερικό μιάς κοινότητας πού στα 60 της χρόνια βιώνει ύπαρξιακή κρίση, κρίση ταυτότητας...Πρός τα πού κινούμαστε; Προς τις Ήνωμένες Πολιτείες της Εύρώπης, τα Ήνωμένα Έθνη της γηραιάς ήπειρου ή την πλήρη διάλυση;» («Ναυτεμπορική» 11.3.2017). Η άνησυχία για το μέλλον της Εύρώπης άποδεικνύεται πραγματική. Η Ε.Ε. άρνήθηκε τα πνευματικά της θεμέλια και έγινε όμπρος των έκλογών. Η πεισματική άρνηση άναφοράς στο ρόλο του Χριστιανισμού, ως δημιουργού της Εύρώπης, το άποδεικνύει περίτρανα. Οί ύλιστικές και άθεϊστικές δυνάμεις του συμφεροντολογισμού, νόμισαν πως μπορούν να άντικαταστήσουν ή και να καταργήσουν, άτιμωρητί, τις χριστιανικές ρίζες της Εύρώπης. Δεν θέλησαν να άντιληφθούν, πως ή στάση τους αυτή άποτελούσε παραποίηση της ιστορικής άλήθειας και άσέβεια στους πρωτεργάτες της Ένωμένης Εύρώπης πού υπήρξαν πνευματικές προσωπικότητες πρώτου μεγέθους. Και ή κρίση ξέσπασε από μία άκαρδη πολιτική πού χαράσσουν για την Εύρώπη άλαζόνες γραφειοκράτες. Δεν κατόνησαν, ότι ή Εύρώπη δεν μπορεί να προχωρήσει χωρίς πνευματικές και ήθικές άρχές. Και τώρα να έλπίσει κανείς σε άλλαγή πορείας και νοοτροπίας;

ΕΘΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Η Όρθοδοξία ένα με την έθνική μας ταυτότητα. Διαχρονική για τους Έλληνες ή άλήθεια, αυτή πού όρισμένοι άγκυλωμένοι σ' ένα χρεοκοπημένο άθεϊσμό δεν θέλουν να άντιληφθούν. «Περισσότεροι από τους μισούς Έλληνες συνδέουν την έθνική τους ταυτότητα με την Όρθοδοξία. Μάλιστα σε πρόσφατη έρευνα του ίνστιτούτου Pew Research Center, ή Ελλάδα είναι μακράν ή πρώτη χώρα πού ή έθνική ταυτότητα συνδέεται με την επικρατούσα θρησκεία. Ειδικότερα, δημοσκόπηση του Pew Research Center - θεωρείται κορυφαίο σε ζητήματα θρησκείας - σε 13 χώρες δείχνει ότι το 54% των Έλλήνων συνδέει την έλληνικότητα με την Όρθοδοξία. «Για του Χριστού την πίστη την άγία και της Πατρίδος την ελευθερία», «Μάχου ύπέρ πίστεως και Πατρίδος» ήταν τα συνθήματα πού γιορτάσαμε τις ήμέρες αυτές και ένέπνεαν όλους τους άγωνιστές του 1821. Με την πίστη αυτή, πού άτσάλωνε το φρόνημα και γιγάντωνε τη θέληση για την άποτίναξη του τουρκικού ζυγού, ήλθε ή πολυπόθητη ελευθερία. Η πίστη είναι ή δύναμη ή άκαταμάχητη με την όποια θά μπορούσε και σήμερα και στο μέλλον ή Ελλάδα να βαδίσει το δρόμο πού της άξίζει, του πνευματικού και έθνικού της μεγαλείου. Ματαιοπονούν όσοι πολεμούν την πίστη αυτή και σύντομα θά διαπιστώσουν, πως «λακτίζουν εις κέντρα».

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»
Τετάρτη 189
114 72 ΑΘΗΝΑ